

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันแก่สาธารณชนให้มั่นใจว่าสถาบันสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2555: 94) อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายนั้น บุคลากรทุกคนในองค์กรถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ ถ้าบุคลากรในองค์กรใดมีความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษา ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงตระหนักว่าการประกันคุณภาพการศึกษาคือภารกิจประจำของทุกคนที่ต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง องค์กรนั้นย่อมบรรลุเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ขณะที่ถ้าองค์กรใดบุคลากรไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ ไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา องค์กรนั้นย่อมไม่สามารถทำให้เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษابรรลุผลได้ ดังนั้นความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

คณะศิลปศาสตร์ตระหนักและให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วนของ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกระดับในคณะฯ ให้สามารถดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง ผ่านวิธีการดำเนินงานที่หลากหลาย อาทิ การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนการแนะนำแหล่งความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ เช่น บอร์ดความรู้ เว็บไซต์ และQA Newsletter เป็นต้น อย่างไรก็ตามจากการติดตามการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า มีบุคลากรบางท่านที่สามารถดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ยังมีอีกหลายท่านที่ยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จดังกล่าวได้ ดังนั้นเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนในการวางแนวทางเพื่อพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของคณะศิลปศาสตร์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงได้ศึกษาตัวแปรที่สำคัญที่พบว่ามีผลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่

เป็นประโยชน์ต่อคณะศิลปศาสตร์และมหาวิทยาลัยพายัพ ในการนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่ควรส่งเสริมและพัฒนาเพื่อช่วยยกระดับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมั่นใจต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสังกัดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามตัวแปรชีวิตสังคมภูมิหลัง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรสังกัดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 45 คน (ข้อมูลจากสำนักทรัพยากรบุคคลมหาวิทยาลัยพายัพ ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2555)

1.3.2 ตัวแปรที่จะทำการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม
2. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในมหาวิทยาลัยพายัพ และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสังกัดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนเพื่อที่จะส่งเสริมหรือพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ ได้อย่างเหมาะสม
2. ทำให้ทราบกลุ่มบุคลากรที่สมควรได้รับการดูแลอย่างเร่งด่วน ซึ่งน่าจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อคณะฯ ในการวางแผนเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างทันทั่วทั้งที่

1.5 นิยามศัพท์

ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่บุคคลากรมีการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะฯ จำแนกเป็น ความพร้อมด้านการวางแผน ความพร้อมด้านการดำเนินงาน ความพร้อมด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และความพร้อมด้านการปรับปรุงระบบ

ความพร้อมด้านการวางแผนหมายถึงการที่บุคคลพร้อมที่จะใช้ความสามารถอย่างอิสระในการร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และแสดงความคิดของตนกับบุคคลอื่นในการวางแผนการดำเนินงานตามพันธกิจอุดมศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ และสามารถกำหนดเป้าหมายวิธีการดำเนินงานสอดคล้องกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

ความพร้อมด้านการดำเนินงานหมายถึงการที่บุคคลพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาลงมือปฏิบัติ ตามคู่มือและนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาขององค์กรเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานตามภารกิจของตนเองและเขียนรายงานผลการดำเนินงานประจำปีรวมทั้งสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของตนเองและหน่วยงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

ความพร้อมด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน หมายถึง การที่บุคคลพร้อมที่จะร่วมแสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของตนในการกำหนดรูปแบบและเกณฑ์การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานที่หน่วยงานปฏิบัติในรอบปี มีโอกาสเข้าร่วมประชุม เสวนา อภิปรายกลุ่มย่อย เพื่อรับฟังผลการตรวจสอบคุณภาพตามแนวทางและวิธีการของข้อกำหนดการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของมหาวิทยาลัย

ความพร้อมด้านการปรับปรุงระบบ หมายถึง การที่บุคคลพร้อมที่จะเข้าร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งศึกษาหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ จากการอบรม/สัมมนาที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบงานให้ดียิ่งขึ้น

การได้รับการสนับสนุนจากองค์กร หมายถึง ระดับที่บุคคลได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในด้านคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูล การได้รับการยอมรับ เป็นต้น การได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การได้รับข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น และการได้รับ

การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เช่น ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว

ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการจำและเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร รายละเอียดที่สำคัญต่างๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

เจตคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่บุคคลมีการรับรู้การคิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับประโยชน์ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนแนวโน้มของการกระทำตามความรู้สึกที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่า องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านแนวโน้มของการแสดงออก

บุคลากร คณะศิลปศาสตร์ หมายถึง อาจารย์และเจ้าหน้าที่สังกัดคณะศิลปศาสตร์ที่มีสัญญาจ้างกับมหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา